

גולדפרב זליגמן
עורכי דין | נוסד 1930

הפיקוח על הדו-שימושי: המסגרת החקיקתית

עו"ד גיל נדל,

ראש תחום דיני יבוא, יצוא וסחר בינלאומי
משרד עורכי דין גולדפרב זליגמן

פיקוח על יצוא: המסגרת החקיקתית

חקיקה ביצוא:

- פקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979
- צו יצוא חופשי, התשס"ז-2006
- חקיקה שונה ומגוונת בעניין יצוא טובין ספציפיים:
עתיקות, יהלומים, צומח, בע"ח, סמים מסוכנים ועוד.

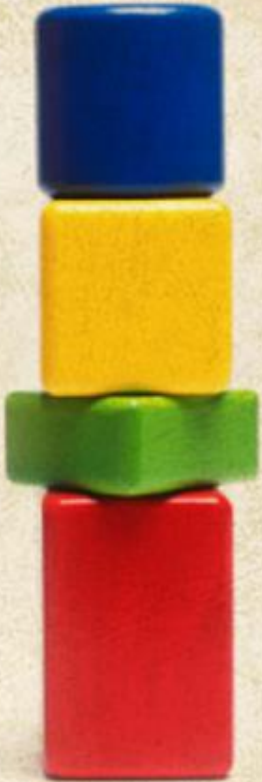

פיקוח על יצוא ציוד בטחוני וציוד דו שימושי: המסגרת החקיקתית

החקיקה הרלוונטית:

- חוק הפיקוח על יצוא בטחוני, התשס"ז-2007
- צו הפיקוח על יצוא בטחוני (ציוד לחימה), התשס"ח-2008
- צו הפיקוח על יצוא בטחוני (ציוד טילים), התשס"ח-2008
- צו הפיקוח על יצוא בטחוני (ציוד דו שימושי מפוקח), התשס"ח-2008
- צו יצוא חופשי – תוספת שלישית (ב"כ) ותוספת רביעית (MTCR)
- צו היבוא והיצוא (פיקוח על יצוא טובין, שירותים וטכנולוגיה דו-שימושיים), התשס"ו - 2006
- צו הייבוא והייצוא (פיקוח על הייצוא בתחום הכימי, הביולוגי והגרעיני), התשס"ד-2004
- צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (עיסוק באמצעי הצפנה) התשל"ה 1974
- צו הפיקוח על יצוא ביטחוני (ציוד דו-שימושי מפוקח המועבר לשטחי האחריות האזרחית הפלשתינית)
- תקנות בעניין פרוצדורות שונות (רשיונות, פטורים, תיווך וכו')

אמנות פיקוח בטחוני / דו-שימושי

מהי אמנת פיקוח בטחוני / דו שימושי?

הסכמים בין מדינות שמטרתם כינון מערכת לפיקוח על ציוד בטחוני וציוד דו שימושי, מתוך מטרה לשמור על השלום והיציבות, ולסכל אפשרות של הגעת ציוד בטחוני / דו שימושי למשטרים מוחרמים ו/או ארגוני טרור.

דוגמאות לאמנות פיקוח:

- אמנת הגרעין ("NSG" – Nuclear Suppliers Group)

- אמנת הב"כ ("CWC" – Chemical Weapons Convention)

- "קבוצת אוסטרליה" – מנגנון תיאום וסנכרון בין-מדינתי.

- משטר MTCR (Missile Technology Control Regime)

- הסכם ווסאנאר (Wassenaar Agreement)

ישראל לא "חברה" בשום אמנה, אך דובקת באופן

קפדני יחסית בכל משטרי הפיקוח המקובלים.

אמנות Wassenaar

- האמנה הייעודית לפיקוח על טובין דו-שימושיים.
- רשימה מורכבת מאד המחולקת ל-9 קטגוריות:

Category 1 Special Materials and Related Equipment

Category 2 Materials Processing

Category 3 Electronics

Category 4 Computers

Category 5 - Part 1 Telecommunications

Category 5 - Part 2 "Information Security"

Category 6 Sensors and "Lasers"

Category 7 Navigation and Avionics

Category 8 Marine

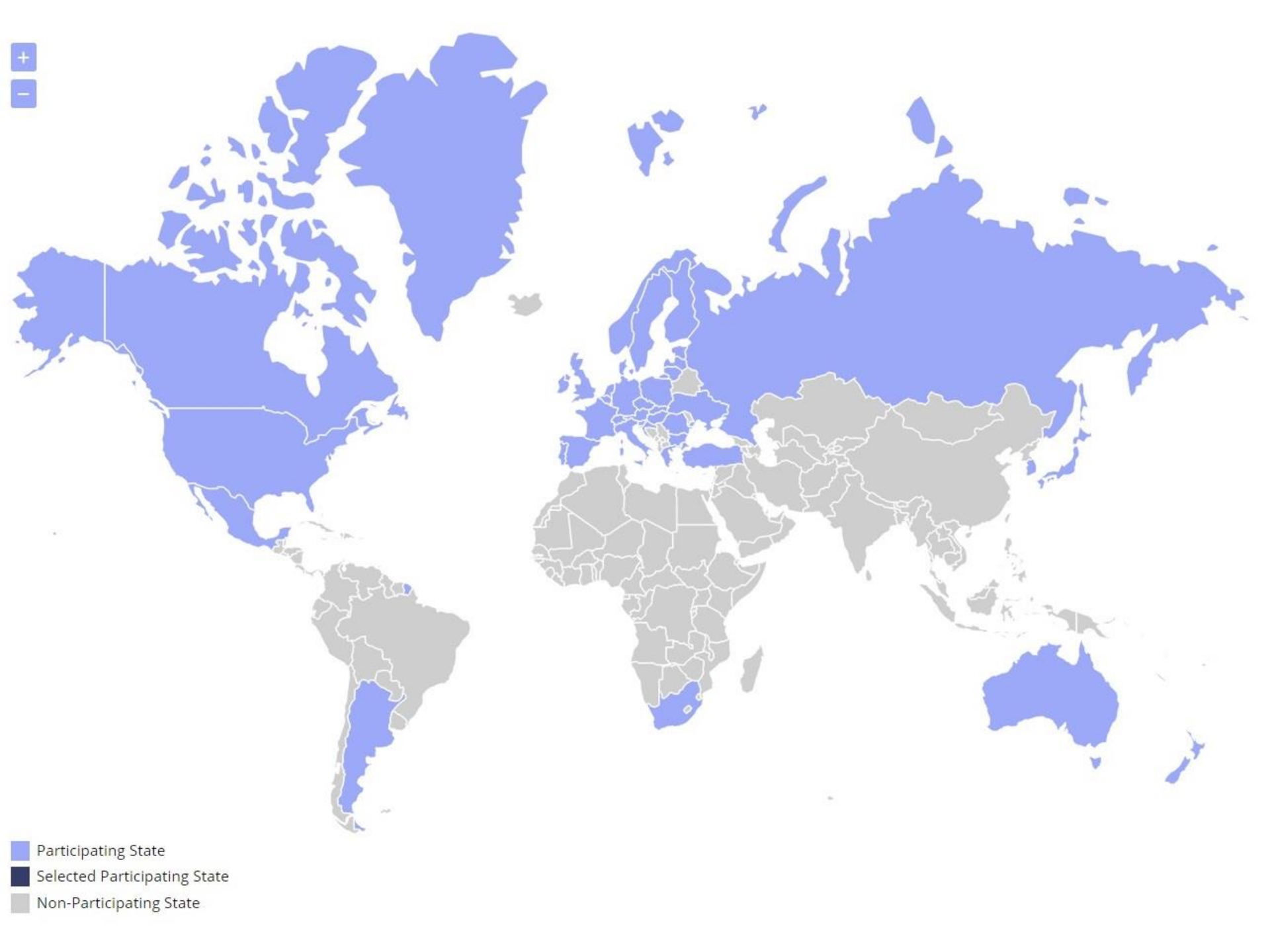
Category 9 Aerospace and Propulsion

- הסיווג לפרט המתאים ברשימות באחראיות היצואן;
סיווג נכון דורש:

- גורם טכני שמכיר את המוצר על בריו.

- גורם שידוע "לנווט" בתוך רשימות הפיקוח.

- Participating State
- Selected Participating State
- Non-Participating State

אמנות Wassenaar

רשימת המדינות החברות:

Argentina, Australia, Austria, Belgium, Bulgaria, Canada, Croatia, the Czech Republic, Denmark, Estonia, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Italy, Japan, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Mexico, the Netherlands, New Zealand, Norway, Poland, Portugal, the Republic of Korea, Romania, the Russian Federation, Slovakia, Slovenia, South Africa, Spain, Sweden, Switzerland, Turkey, Ukraine, the United Kingdom and the United States.

חוק הפיקוח על היצוא הבטחוני – 2007

חוק הפיקוח על היצוא הבטחוני

כינון החוק יצר שינוי ב-2 מישורים:

■ המישור הארגוני:

- חוק ותקנות חלף אכרזות וצווים שונים מכח תקנות לשע"ח.
- הקמת אגף הפיקוח על היצוא הבטחוני (אפ"י).

■ המישור המהותי:

- יישור קו של הדין הישראלי עם הדין השורר בעולם ("גלובליזציה משפטית").
- הסדרת האכיפה.

מה מפוקח במסגרת החוק ?

- יצוא של ציוד בטחוני
- העברת ידע בטחוני
- מתן שירות בטחוני
- דו-שימושי

הגוף המפקח: אפ"י או משרד הכלכלה ?

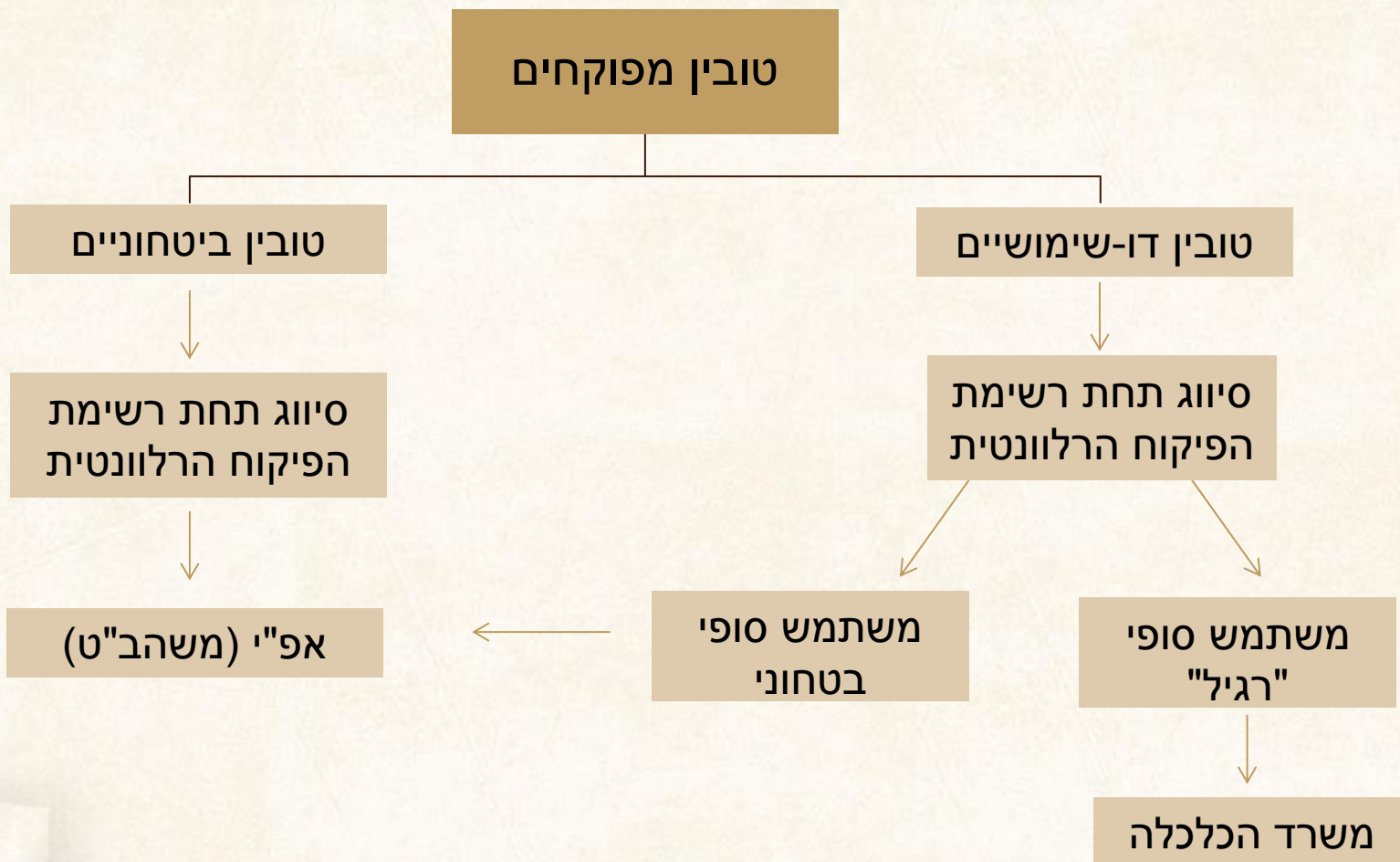
שני גופים מפקחים על היצוא הבטחוני:

- אגף הפיקוח על היצוא הבטחוני (אפ"י), משרד הבטחון

- מינהל סביבה ופיתוח בר קיימא, משרד הכלכלה

הגוף המפקח: מהות הטובין ויעד הטובין

מהו "ציוד דו שימושי" ?

"ציוד דו שימושי" - ציוד שתוכנן לשימוש אזרחי, אך יכול, לאחר מודיפיקציות מסוימות או בלעדיהן, להתאים לשימוש בטחוני/צבאי, ובכלל זאת עשוי לתרום לייצור או הפצת נשק.

האמנה הרלוונטית - וואסנאר

- עקרונות האמנה נקבעים בשיתוף והסכמה של כל המדינות החברות.
- כל מדינה אחראית באופן בלעדי על הפיקוח בטריטוריה שלה.
- בממוצע, אחת לשנה מתעדכנת הרשימה.

באילו מקרים יידרש רישיון יצוא?

■ רישיון יצוא יידרש בכל מקרה של יצוא טובין, ובכלל זאת:

- יצוא רגיל

- דוגמאות

- יצוא מוחזר (תיקון, שיפוץ וכיו"ב)

- ללא תמורה

- Carnet

הדיון בבקשת רישיון יצוא דו שימושי

- משרד הכלכלה בוחן את הבקשה
- במקביל, הבקשה מועברת למשרד הביטחון ומשרד החוץ ולקבלת השגות והערות בתוך 15 ימים.
יש לציין כי עבור חלק מהטובין אין צורך בהתייעצות כאמור.
- במקרה של חילוקי דעות - ועדת מנכ"לים של 3 המשרדים.
סמכות עליונה במקרה של אי הסכמה – ראש הממשלה.

השגה על ההחלטה

- ערר – יצואן רשאי לערור על ההחלטה בפני ועדת המנכ"לים תוך 14 ימים.
- עתירה נגד החלטת הועדה – כמו מרבית ההחלטות המנהליות, העתירה נגד ההחלטה תהא באמצעות הגשת עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים.
- גם בהליך זה ישנה חשיבות למועד הגשת העתירה על מנת להימנע ממצב של דחייתה עקב שיהוי.

8. סמכות לדרוש ראיות

(א) פקיד מכס רשאי לדרוש מכל אדם המחזיק בטובין מושטים או שבידו השליטה עליהם, ראיה מספקת להנחת דעתו של המנהל או של רשות מוסמכת, שהשטת הטובין אינה אסורה על פי צו פיקוח או על פי החוק החל על המסחר עם האויב; לא הובאה ראיה כאמור, יחולטו הטובין וינהגו בהם כפי שיורה השר.

(ב) דרש פקיד המכס ראיה כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הוא להוציא מרשותו את הטובין הנדונים בערובה מספקת להנחת דעתו, על מנת שהראיה הנדרשת תובא לפניו תוך זמן שיקבע; לא הובאה ראיה כאמור, רשאי המנהל או הרשות המוסמכת, לפי הענין, לחלט את הערובה ולשחרר את הטובין או לחלט את הטובין, ולנהוג במחולט כפי שיורה השר.

(ג) קביעתו של המנהל או של רשות מוסמכת, שלא הובאה ראיה מספקת להנחת דעתו, תהא ראיה על כך בכל הליך לפי סעיף זה כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

סעיף 10 לצו:

"10. כל אחת מאלה יראו כפעולה בניגוד לצו פיקוח זה, כאמור בסעיף 7(א) לפקודה:
 (א) ייצוא בלא רישיון;
 (ב) ייצוא בניגוד לתנאי רישיון."

סעיף 7(א) לפקודת היבוא והיצוא:

"7. (א) היו טובין מושטים בניגוד לצו פיקוח או בניגוד לחוק החל על המסחר עם האויב, יחולטו הטובין על כל אמצעי ההובלה שהשתמשו בהם להובלתם וינהגו בהם כפי שיורה השר, דרך כלל או למקרה מסויים, ובלבד שלא יחולט כלי שיט אלא אם חל עליו סעיף קטן (ב); היצואן או היבואן של הטובין או סוכנו, או שולח הטובין וכל המנסה להשיטם, דינו - מאסר שנתיים או קנס פי שלושה משווי הטובין או משווי אמצעי ההובלה ששימשו להובלתם, הכל לפי הסכום הגדול יותר."

עונשין

אפשרות לכופר כסף:

"14. סמכות לכפר עבירות בכופר כסף

השר רשאי לכפר בכופר כסף על כל עבירה או פעולה שנעשו בהפרת פקודה זו, ובלבד שהכופר יהיה לא יותר מפי שלושה משווי הטובין או משווי אמצעי ההובלה שנעשתה בהם העבירה או הפעולה או לא יותר מחמש מאות לירות, הכל לפי הסכום הגדול."

מהו "ציוד בטחוני" ?

- "ציוד בטחוני" – ציוד טילים, ציוד לחימה וציוד דו שימושי מפוקח.

1. ציוד לחימה:

מוסדר בצו הפיקוח על יצוא בטחוני (ציוד לחימה), התשס"ח 2008.

2. ציוד טילים:

על פי הסדר Missile Technology Control Regime.

3. ציוד דו-שימושי מוסדר ברשימת הטובין הדו-שימושיים בואסנאר.

- רישוי – לאחר הרישום, יוכל המבקש לבקש רישיון לביצוע פעולות מסחריות בנוגע לציוד בטחוני.
- 2 סוגי הרשיונות העיקריים הם:
 - רישיון שיווק בטחוני – רישיון שנועד לצורך פעולות שיווק של ציוד, ידע או שירות בטחוני.
 - נקודות חשובות:
 - יש להחזיק ברישיון בטרם ביצוע פעולות שיווק.
 - המילה "שיווק" מטעה מעט, מאחר שרישיון שיווק אינו נדרש רק לפעולת השיווק עצמה, אלא גם עבור ניהול הליכי משא ומתן ואף הליכים מוקדמים יותר לקידום עסקה (אף בטרם חתימת חוזה או עריכת זכרון דברים) בקשר לטובין, קרי חובה זו חלה בשלבים מוקדמים מאד יחסית של עסקה: הצעת מוצר, פיתוח, ייעוץ, הדרכה, תיווך ועוד.
 - יש לשים לב כי קיימת דיכוטומיה מבחינת רישוי: נדרש רישיון שיווק נפרד עבור פעולות שיווק הציוד ורישיון שיווק נפרד עבור פעולות שיווק ידע.

גולדפרב זליגמן
1930 נוסד | עורכי דין

תודה רבה

Gill.Nadel@goldfarb.com

